

SCHERMO A SCHERMO / EKRANE PËRBALLË

Film e video di artisti italiani e albanesi dagli anni '60 ad oggi / **Filma dhe video të artistëve italianë dhe shqiptarë nga vitet '60 e deri më sot**

A cura di/ **Kuruar nga**

Adela Demetja e Bruno Di Marino

Università delle Arti – Tirana / **Universiteti i Arteve - Tiranë**
Black Box

21-23 Novembre 2018 / **21-23 nëntor 2018**

21 novembre 2018 / 21 nëntor 2018

h. 10 -10.15

Saluti e presentazione / Përhëndetje dhe prezantim

Ardian Isufi, Preside della Facoltà di Belle Arti dell'Università dell'Arte di Tirana

Adela Demetja, Curatrice e fondatrice di TAL (Tirana Art Lab)

Francesca Fini, Artista e Performer

Alessandra Bertini Malgarini, Direttore dell'IIC di Tirana

h. 10.15 - 13.30

Workshop con Francesca Fini per gli studenti di performing arts, di video e arti digitali / **Workshop me Francesca Fini** për studentët e performing arts, të videove dhe arteve digjitale

AZIONI VISIONARIE / **VEPRIME VIZIONARE**

Dalla performance art alla video-performance: la grande sfida della rielaborazione filmica di un'opera di live-art nell'ibridazione contemporanea tra corpo e media. Si può documentare la performance art? Come restituire in video un'opera che vive per principio nella dimensione dell'effimero, dell'immanenza, dell'immediatezza, del "qui e ora"? Come comunicare l'atmosfera d'urgenza, l'energia emanata dal pubblico – parte attiva e integrante dell'opera d'arte - riproducendone lo sguardo emotivo, le sensazioni fisiche e la certezza di essere testimone di qualcosa di irripetibile come un rito magico?

Francesca Fini affronterà questi temi condividendo con i partecipanti la sua esperienza di artista video-performativa. / **Nga performance art në video – performance: sfida e madhe e ripërpunimit filmik të një vepre të live –art në hibridizimin bashkëkohor mes trupit dhe medias. A mund të dokumentohet performance art? Si ta kthesh në video një vepër që jeton në parim në përmasë kalimtare, imanente, të menjëhershëm, të "këtu dhe tani"? Si të komunikojmë atmosferën e urgjencës, energjinë që del nga publiku - pjesë aktive dhe**

integrale e veprës së artit - duke riprodhuar shikimin emocional, ndjenjat fizike dhe sigurinë për të qenë dëshmitarë të diçkaje të papërsëritshme si ritual magjik?
Francesca Fini do t'i trajtojë këto tema duke ndarë me pjesëmarrësit përvojën e saj si artiste video-performuese.

h. 14 -17

Bruno Di Marino

Conferenza con proiezioni sugli anni sessanta/settanta dai seguenti film/video:

[Konferencë me projektme mbi vitet gjashtëdhjetë / shtatëdhjetë nga filmat / videot e mëposhtme:](#)

I colori della luce di Bruno Munari e Marcello Piccardo, 1963

SKMP2 di Luca Patella, 1968

Caroselli e sigle televisive di Pino Pascali, 1962-68

Verifica incerta di Gianfranco Baruchello e Alberto Grifi, 1964-65

New York (estratto) di Franco Angeli, 1969

Umano non umano di Mario Schifano, 1969

Secondo il mio occhio di vetro di Paolo Gioli, 1971

Il tempo consuma di Michele Sambin, 1978

C'era una volta un re di Eugenio Carmi, 1973

h. 18.30 -21

Selezione video Albania / Përzgjedhje video shqiptare

Alice in wonderland, Gentian Shkurti, 1997, 3'40"

Bunker, Florian Haxhihyseni / Doris Sala, 1998, 3'30" min

Arena, Anri Sala, 2001, 4'40"

European Pie, Ergin Zaloshnja, 2002, 1'36"

Merry Ramadan, Stefano Romano, 2003, 1'40"

Turn On, Adrian Paci, 2004, 3'33"

Waiting for somebody to appear, Dritan Hyska, 2005, 4'45"

Welcome to Shkodra, Nikolin Bujari, 2006, 6'33"

U Turn, Fani Zguro, 2006, 2'30"

My mother, Ilir Kaso, 2007, 6'30"

I see my drawing, Violana Murataj, 2007, 3'30"

Four Quarters, Donika Çina, 2008, 4'20"

Chosen Words, Vladimir Myrtezai, 2008, 1'48"

There was a mirror in the reanimation clinic, Irgin Sena, 2009, 4'26"

The dream of Icarus was to make a cloud, Driant Zeneli, 2009, 4'05"

Displacing Motion, Silva Agostini, 2011, 5'

Ariel, Alma Bakiaj, 2011, 3'02"

Survivor, Arjan Serjanaj, 2011, 2'53"

Architecture of Sadness, Ermela Teli, 2012, 16"

Picture TV, Helidon Gjergji, 2013, 5"

Tell Me, Remijon Pronja, 2013, 2'21"

Untitled, Alketa Ramaj, 2013, Video, 3'43"

How stars are born ?, Olson Lamaj, 2015, 4'3"

Flutur, Jonida Prifti, 2015-2016, 2'45"

Untitled #2, Lek M. Gjeloshi, 2016, 7'25"

Lindja, Aurora Kalemi, 2016, 7'49"

Now and Than, Lori Lako, 2017, 3'34"

Reassemble, Pleurad Xhafa, 2017, 7'16"

The Little Glass, Ilir Lluka, 2017, 8'50"

22 novembre 2018 / 22 nëntor 2018

h. 10 – 12

Adela Demetja

Conferenza con proiezioni sulla videoarte albanese contemporanea / [Konferencë me projektme mbi video art –et bashkëkohore shqiptare](#)

h. 14- 17

Workshop con Salvo Cuccia / [Workshop me Salvo Cuccia](#)

Per gli studenti di arti visive e cinema / [Për studentët e arteve vizive dhe kinemasë](#)

Una indagine del rapporto tra immagine e suono e tra i linguaggi audiovisivi, dalla video arte al documentario e al cinema di finzione e le loro intersezioni/interazioni. E ancora, il rapporto tra cinema del reale e cinema di invenzione, l'irruzione dell'onirico nel documentario e una riflessione sulla "sottile linea" tra mondo interiore e realtà, tra percezione e narrazione. / [Një studim i marrëdhënieve midis imazhit dhe tingullit dhe midis gjuhëve audiovizive, nga video art në dokumentar dhe në kinema imagjinare si dhe kryqëzimet / e ndërveprimet e tyre. Dhe përsëri, marrëdhënia midis kinemasë së reales dhe kinemasë së shpikjes, shpërthimit të joreales në dokumentar dhe një reflektim mbi "vijën e hollë" midis botës së brendshme dhe realitetit, midis perceptimit dhe tregimit.](#)

h. 18.30- 21.00

Selezione video Italia / [Përzgjedhje video italiane](#)

Terra animata di Luca Patella, 1967, 5'47"

Tempo nel tempo di Bruno Munari e Marcello Piccardo, 1964, 3'25"

La gazza ladra di Giulio Gianini e Emanuele Luzzati, 1964, 10'20"

Buongiorno Michelangelo di Ugo Nespolo, 1968-1969, 10'35"

Film a strisce (La Petit mort) di Michele Sambin, 1976, 3'

Il tempo consuma di Michele Sambin, 1978, 5'20"

Teoria dell'incertezza di Andrea Granchi, 1978, 6'40"

La grande occasione di Ugo La Pietra e Davide Mosconi, 1973, 12'57"

Origine e deposizione di Studio Azzurro, 1997, 9'13"

Filmarilyn di Paolo Gioli, 1992, 8'20"

Pinocchio di Gianluigi Toccafondo, 1999, 6'

Sigla Mostra del Cinema di Venezia di Gianluigi Toccafondo, 1999, 050"

Footprint di Mario Sasso, 1990, 3'07"

Countdown per Raisat a cura di Mario Sasso, 1991-92, 3'55" di autori vari

Disegno animato di Paolo Canevari e Alberto D'Amico, 1993, 2'

Deep in my Mind di Bianco-Valente, 1997, 2'20"

Walt Grace's Submarine Test January 1967 di Virgilio Villoresi, 2013, 5'07"

Natura obscura di Paolo Gioli, 2003-2013, 7'40"

Switch me Off di Debora Vrizzi, 2009, 4'10"

Medea di Leonardo Carrano e Alain Parroni, 2017, 3'20"

80 Kg In mortem Johann Fatzer di Antonello Matarazzo, 2012, 6'

The Beauty and the Best di Elena Bellantoni, 2017, 5'20"

Vita activa di Marzia Migliora, 2016, 5'39"

Fragile di Masbedo, 2016, 7'45"

Poor poor Jerry di Ra di Martino, 2017, 7'

23 novembre 2018 / 23 nëntor 2018

h. 10 - 11.30

Bruno Di Marino

Conferenza con proiezioni: dagli anni '80 a oggi / [Konferencë me projektme: nga vitet '80 e deri me sot](#)

Proiezione integrale ed estratti dai seguenti film/video:

Projeksion i plotë dhe ekstrakte nga filmat / videot e mëposhtme:

Installazioni video di Studio Azzurro, 1984-1996

13 concerti di sessanta secondi di Davide Mosconi, 1987

SqueeZangeZaum di Gianni Toti, 1988

Movimenti di un tempo impossibile di Flatform, 2011

Panorama Roma di ZimmerFrei, 2004

Speak in Tongues di Zapruder, 2014

Recuperate le vostre radici quadrate di Coniglioviola, 2003-15

Quijote di Mimmo Paladino, 2006

h. 12.00 - 13.30

Prof. Vladimir Myrtezai-Grosha

Anni '90: Le nuove alternative di video di artisti all'Università delle Arti / [Bisedë për vitet 90 dhe alternativat e reja video-artit në Universitetin e Arteve](#)

h. 13.30 - 14.30

Edison Çeraj

Immagine e Parola / [Imazhi dhe Fjala](#)

h. 18.30 -21.00

Focus Francesca Fini

Liszt, 2012, 6')

A Love Letter, 2013, 6'

White Sugar, 2013, 13'

Hippopoetess (Trailer), 2018, 5'

Skinned, 2018, 7'

Focus Gentian Shkurti

Alice in Wonderland, 1997, video, 3'33"

Go West, 2001, interactive videogame, 3'

One minute photo, 2003, video 1'

Color Blind, 2004, video, 4'

Patriotic Lyrics, 2004, 1'40"

Video Surveillance, 2017, 3'

Focus Salvo Cuccia

Cieli Altissimi Retrocedenti, 1999, 13'

Videoplunders, 1995-2018, 5'34"

Vucciria, 1995-2018, 4'50"

Voyage Deja Vu, 2008-2018, 12'

Focus Violana Murataj

I see my drawing, Violana Murataj, 2007, 3'30"

In front of door, 2008, 1'11''
My mother`s colors, 2009, 6'11''
The subconscious reflection, 2008, 2'31''
My birthday Celebration, 2010, 10'

CURATORI / KURATORË

Adela Demetja, curatrice e autrice, è la fondatrice del Tirana Art Lab, istituzione indipendente di arte contemporanea impegnata in una vasta gamma di attività collaborative con istituzioni artistiche e strutture accademiche internazionali. Nel 2016 è stata nominata curatrice di *Focus: Ex-Jugoslavia and Albania* alla Fiera internazionale di arte contemporanea di Vienna. Nel 2015, ha co-curato la terza edizione di *International Contemporary Project Biennale D-0 Ark Underground*, che ha avuto luogo nel rifugio anti-atomo costruito da Tito a Konjic, in Bosnia-Erzegovina. Altre mostre tematiche che ha curato includono: *L'estetica del piccolo atto in azione*, *Action Field Kodra Festival* a Salonicco e *Voices of Truth* a Villa Romana (Firenze). Come autrice, scrive recensioni di mostre, cataloghi e articoli per piattaforme online e pubblicazioni in Albania e in tutta Europa.

Adela Demetja, kuratore dhe autore, është themeluesja e Tirana Art Lab, një institucion i pavarur i artit bashkëkohor, i angazhuar në një gamë të gjerë aktivitete bashkëpunuese me institucionet artistike dhe strukturat akademike ndërkombëtare. Në vitin 2016 ajo u emërua kuratore e *Focus: Ish Jugosllavia dhe Shqipëria* në Panairin Ndërkombëtar të Artit Bashkëkohor të Vjenës. Në vitin 2015, ka bashkë-kuruar edicionin e tretë të *International Contemporary Project Biennale D-0 Ark Underground*, i cili u zhvillua në strehimin antiatomik të ndërtuar nga Titos në Konjic të Bosnje-Hercegovinës. Ekspozita të tjera tematike që ka kuruar: *Estetika e aktit të parë në veprim*, *Action Field Kodra Festival* në Selanik dhe *Voices of Truth* në Villa Romana (Firenze). Si autore, shkruan recensione të ekspozitave, katalogëve dhe artikujve për platforma online dhe botime në Shqipëri dhe në të gjithë Evropën.

Bruno Di Marino, storico dell'immagine in movimento, dal 1989 si occupa in particolare di sperimentazione audiovisiva. Attualmente insegna Teoria e Metodo dei Mass Media presso l'Accademia di Belle Arti di Frosinone. Ha diretto festival, retrospettive e rassegne, curato numerose mostre e ha al suo attivo una decina di libri. I suoi saggi sono stati pubblicati in Francia, Belgio, Portogallo, Germania, Russia, Giappone, Cina, Regno Unito, Stati Uniti e Ungheria. Tra le sue recenti pubblicazioni ricordiamo: *Pose in movimento. Fotografia e cinema* (Bollati Boringhieri, 2009), *Hard Media. La pornografia nel cinema, nelle arti visive e nel web* (Johan & Levi, 2013); *Segni sogni suoni. 40 anni di videoclip da David Bowie a Lady Gaga* (Meltemi, 2018).

Bruno Di Marino, historian i imazhit në lëvizje, që nga viti 1989 merret veçanërisht me eksperimentimin audioviziv. Ai aktualisht jep lëndën e Teorisë dhe Metodës së Medias në Akademinë e Arteve të Bukura në Frosinone. Ka drejtuar festivale, retrospektiva dhe ekspozita, ka kuruar ekspozita të shumta dhe në kurrikulumin e tij ka dhjetë libra. Esetë e tij janë botuar në Francë, Belgjikë, Portugali, Gjermani, Rusi, Japoni, Kinë, Mbretërinë e Bashkuar, Shtetet e Bashkuara dhe Hungari. Ndër botimet e tij të fundit përmendim: *Poza në lëvizje* (Bollati Boringhieri, 2009), *Hard Media. Pornografia në kinema, në artet vizive dhe web* (Johan & Levi, 2013); *Shënja ëndrra tinguj. 40 vite videoclip nga David Bowie te Lady Gaga* (Meltemi, 2018).

ARTISTI / ARTISTË

Salvo Cuccia è autore, regista e artista visivo e coniuga nella sua sperimentazione eclettica videoarte, fiction e nuove forme del documentario. Autore prolifico, ha realizzato molti lavori tra video di creazione, cortometraggi di invenzione, performance, videoinstallazioni e documentari, alcuni dei quali per i programmi RAI "La storia siamo noi" "Magazzini Einstein", altri con la collaborazione di RAI Cinema. I suoi lavori sono stati selezionati in numerosi festival internazionali, da Locarno al Festival dei Popoli, da Torino a Bombay. La sua ricerca è protesa oggi verso le nuove frontiere della realtà aumentata e il cinema di finzione. Fra i suoi film e video ricordiamo: *Raoul not making* (1994), *Angelica* (1995), *Videoplunders* (1995), *Terra Madre* (1996), *Palermo* (1996), *Prima Sicilia* (1997), *Cieli Altissimi Retrocedenti* (1998-1999), *Ce ne ricorderemo, di questo pianeta* (2000), *Specular Cities* (2000- 2002), *Détour De Seta* (2005), *Weltanschauung* (2006), *Fuori rotta* (2009), *Summer 82 When Zappa Came to Sicily*, *Il soldato innamorato* (2015), *Lo Scambio* (2015). *La Spartenza* (2018) è il suo primo lungometraggio di finzione.

Salvo Cuccia, Autor, regjizor dhe artist vizual, në eksperimentimin e tij eklektik ai kombinon video artin, fiction dhe format e reja të dokumentarit. Një autor produktiv, ka krijuar shumë punime si video, filma me metrazh të shkurtër shpikjeje, performances, videoinstalacione dhe dokumentarë, disa prej të cilave janë për programet e RAI-t "Historia jemi ne" dhe "Magazzini Einstein", të tjera në bashkëpunim me RAI Cinema. Veprat e tij janë përzgjedhur në shumë festivale ndërkombëtare, nga Locarno në Festival dei Popoli, nga Torino në Bombei. Kerkimet e tij shtrihen sot në kufijtë e rinj të realitetit të shtuar dhe kinemasë imagjinare.

Ndër filmat e tij: *Raoul not making* (1994), *Angelica* (1995), *Videoplunders* (1995), *Terra Madre* (1996), *Palermo* (1996), *Prima Sicilia* (1997), *Cieli Altissimi Retrocedenti* (1998-1999), *Ce ne ricorderemo, di questo pianeta* (2000), *Specular Cities* (2000- 2002), *Détour De Seta* (2005), *Weltanschauung* (2006), *Fuori rotta* (2009), *Summer 82 When Zappa Came to Sicily*, *Il soldato innamorato* (2015), *Lo Scambio* (2015). *La Spartenza* (2018) që është filmi i tij i parë imagjinar.

Francesca Fini è un'artista interdisciplinare italiana e lavora con nuovi media, live art e video. Le sue opere sono esposte e eseguite in tutto il mondo. Ha presentato il suo lavoro alla WRO Biennale di Wroclaw, al MACRO Museum di Roma e al MAXXI, al FILE Electronic Language International Festival in Brasile, IVHAM e Projector Festival a Madrid, Now & After Festival a Mosca, Instants Vidéo Festival a Marsiglia, Videoformes a Clermont-Ferrand, NordArt Germany, Japan Media Arts Festival a Tokyo e al Guggenheim Museum di Bilbao.

Francesca Fini është një artiste ndërdisiplinore italiane dhe punon me media të reja, live art dhe video. Veprat e saj ekspozohen dhe realizohen në mbarë botën. Ka paraqitur punën e saj në WRO Biennale të Wroclaw, në MACRO Museum në Romë e në MAXXI, në FILE Electronic Language International Festival në Brazil, IVHAM e Projector Festival në Madrid, Now & After Festival në Moskë, Instants Vidéo Festival në Marsejë, Videoformes në Clermont-Ferrand, NordArt Germany, Japan Media Arts Festival në Tokyo e në Guggenheim Museum i Bilbao-s.

Gentian Shkurti (Albania, 1977) ha studiato pittura all'Accademia delle Arti di Tirana, dove in seguito ha insegnato per due anni come professore associato. Vive e lavora a Tirana. Le sue opere sono state esposte in diverse importanti istituzioni in Europa: *Promesses du Passé / "Tirana Case"* (Centre Georges Pompidou, Parigi 2010, a cura di Christine Macel); *In the Gorges of the Balkans - A Report* (Kunsthalle Fridericianum, Kassel 2003, a cura di René Bloch); *54. Biennale di Venezia* (Padiglione albanese, 2011 a cura di Riccardo Caldura). I suoi lavori sono conservati al Chelsea Art Museum di New York, al Museo di Arte Moderna di

Lubiana, alla Galleria Nazionale del Kosovo, alla Galleria Nazionale di Tirana e al Sammlung Essl di Vienna (curatore Harald Szeemann). Shkurti ha preso parte alla Prima Biennale di Tirana (2001) ed è stato uno degli artisti invitati della mostra del 2016 al Ludwig Museum per *The Whale That Was a Submarine. Contemporary Positions From Albania and Kosovo*.

Gentian Shkurti (Shqipëri, 1977) studioi pikturë në Akademinë e Arteve në Tiranë, ku më vonë dha mësim për dy vjet si profesor i asociuar. Ai jeton dhe punon në Tiranë. Veprat e tij janë ekspozuar në disa institucione të rëndësishme në Evropë: *Promesses du Passé / "Tirana Case"* (Centre Georges Pompidou, Paris 2010, kuruar nga Christine Macel); *In the Gorges of the Balkans - A Report* (Kunsthalle Fridericianum, Kassel 2003, kuruar nga René Bloch); *54. Bienalja e Venezia-s* (Pavioni i Shqipërisë, 2011 i kuruar nga Riccardo Caldura). Veprat e tij mbahen në Chelsea Art Museum di New York, Muzeun e Artit Modern në Lubjanë, Galerinë Kombëtare të Kosovës, Galerinë Kombëtare të Tiranës dhe në Samlung Essl në Vjenë (kurator Harald Szeemann). Shkurti ka marrë pjesë në Bienalen e Parë të Tiranës (2001) dhe ishte një nga artistët e ftuar të ekspozitës së vitit 2016 në Ludwig Museum per *The Whale That Was a Submarine Contemporary Positions From Albania and Kosovo*.

Violana Murataj (Tirana, 1984) è cresciuta in un periodo di grandi cambiamenti politici e si è subito immersa nello studio di diverse istanze filosofiche e sociali. Dopo aver partecipato a un progetto internazionale di arte contemporanea intitolato *Imagine Art After* sponsorizzato dal quotidiano britannico The Guardian, ha continuato a esporre il lavoro prodotto attraverso questo progetto al Tate Museum di Londra. Nel 2010 ha conseguito presso la rinomata School of Visual Arts di New York il *Master of Fine Arts*, ricevendo il *Chairman's Honor Award* per le sue eccezionali opere d'arte. Violana ha prodotto video e fotografie che trattano la complessità e le contraddizioni della vita in Albania.

Violana Murataj (Tiranë, 1984) u rrit në periudhën e ndryshimeve të mëdha politike dhe menjëherë u zhyt në studimin e çështjeve të ndryshme filozofike dhe sociale. Pas pjesëmarrjes në një projekt ndërkombëtar të artit bashkëkohor të quajtur *Imagine Art After* të sponsorizua nga gazeta britanike The Guardian, vazhdoi të ekspozojë punimet e kryera përmes këtij projekti në Tate Museum di Londra. Në vitin 2010 ka ndjekur në të famshmen School of Visual Arts di New York *Masterin në Fine Arts*, duke marrë *Chairman's Honor Award* për veprat e saj të jashtëzakonshme të artit. Violana ka prodhuar video dhe fotografi që trajtojnë kompleksitetin dhe kontradiktat e jetës në Shqipëri.